

НИКОЛАЙ РАЙНОВ
ПАСТИРЧЕТО И
ДЖУДЖЕТАТА
ШВЕДСКА ПРИКАЗКА

chitanka.info

Въ едно далечно село живѣло момче, по име Вили. Баща му и майка му били умрѣли. То живѣло при мащехата си. А мащехата била зла жена. Не му давала ни да се храни като свѣта, ни да се наспи. Вили пасѣлъ говеда. Още рано сутриньта, преди да е изгрѣло слънцето, той трѣбвало да ги изведе на паша, цѣль день да се върти около тѣхъ да ги пази — да не би да се изгубятъ, а вечерь да ги прибере и откара въ селото.

За малко момче като Вили тая работа била трудна. А най-лошото било, че говедарчето не получавало за нея нищо друго, освенъ по единъ рѣзенъ хлѣбъ на день. Па и него не винаги му давала свадливата мащеха.

Веднѣжъ момчето станало малко по-късно, отколкото трѣбвало. Мащехата съ викове го пратила следъ говедата и му не дала нищо за храна. Вили откаралъ говедата на паша, седналъ подъ едно дърво и почналъ да плаче. Но въ това време говедата се разпрѣснали по пасбището и той станалъ да ги наглежда. Отишелъ на едно зелено бърдо, дето имало буйна трева, и седналъ тамъ.

На това бърдо обичало да прекарва пастирчето презъ деня, когато слънцето запече силно: тамъ имало дървета съ широки листа, подъ тѣхъ тревата била росна и сочна, та можело да се движатъ говедата.

Ала тоя день Вили забелязалъ, че тревата е отжпкана, суха и смачкана, като че ли сума нозе сж ходили и тичали по нея презъ ноцъта.

Но явни следи отъ стжпки се не виждали никжде. Обаче, като походило насамъ-натамъ, пастирчето намѣрило чифтъ мънички, съвсемъ мънички обувки, цѣли отъ синкаво стъкло, съ по една висулка на върха отъ нанизани мъниста, сжщо синички.

Момчето забравило глада си, като видѣло обувкитѣ. Развеселило се. Почнало да си играе съ тѣхъ. За него, разбира се, тѣ били съвсемъ малки: не му ставали. Въ всѣка отъ тѣхъ то можело да обуе най-много върха на палеца си.

— Чудни обувчици! — викналъ Вили, като се засмѣлъ. — Едва ли нѣкой ги е носилъ на краката си: такива малки крачета нѣма никой. Тѣ ще да сж направени за играчка.

Вили си игралъ съ обувкитѣ цѣль день. Когато залѣзло слънцето, той подкаралъ стадото къмъ селото.

Но като слѣзълъ отъ бърдото, ето че изподъ земята излѣзло едно джудже и се изправило предъ него. То било мъничко човѣче, не високо отъ педа.

— Добъръ вечеръ, говедарче! — рекло джуджето — какъ прекара деня?

— Далъ Богъ добро, — отвърналъ Вили. — Слава Богу, добре.

— Тая заранъ съмъ си изгубилъ обувкитѣ горе на бърдото. Да не би да си ги намѣрилъ?

— Намѣрихъ едни малки обувки, — отвърналъ Вили. — Навѣрно сж твоитѣ. Но, да ти кажа право, не ми се даватъ. Искамъ да ги подаря на мащехата си за именния ѝ день. Тогавя тя ще си поотпусне сърцето, та ще ми даде цѣла питка да се нахраня. А може дори и да престане да ме бие. Остави ми ги, моля ти се.

— Но какво да правя безъ тѣхъ? — рекло джуджето. — Цѣлъ день съмъ си болъ краката по трънитѣ да ги търся. Не мога да ходя. Дай ми ги, а пъкъ азъ ще те наградя, когато дойде време, за твоята добрина.

Вили далъ на джуджето обувкитѣ. То се зарадвало, поблагодарило на пастирчето, поклонило му се любезно и си отишло. Вили отвелъ стадото. Било вече мръкнало. Мащехата го посрещнала съ кавга и бой.

— Кжде си се скиталъ до сега? По тъмно ми се връщашъ. Върви, та хапни малко булгуръ, че се прибери да спишъ. А утре гледай да станешъ рано.

Вили не отвърналъ дума. Той отишелъ въ кухнята, изялъ една паница студень булгуръ, па се качилъ въ плѣвника да спи. Цѣла нощъ той сънувалъ джуджето и малкитѣ обувки.

На сутринята мащехата го събудила още отъ зори.

— Хайде, ставай, ленивецо! — викнала му тя. — Измивай се и подбирай говедата!

Тоя день, обаче, тя дала на пастирчето рѣзень хлѣбъ. Вили откаралъ говедата и отишелъ да седне подъ сѣнка на зеленото бърдо.

— Какво ли ще е, ако намѣря и днесъ чифтъ стѣклени обувки? — си казалъ той.

И почналъ да търси между тревата. По тревата и тоя день нѣмало роса. Земята била дори по-суха отъ миналия день. Но обувки Вили не намѣрилъ.

— То се знае, — рекълъ. — Кой може да помисли, че на това бърдо никнатъ стъквени обувки, та да има всѣка заранъ?

И пастирчето седнало да закусва.

После тръгнало да наглежда говедата. И както вървѣло, загледало по навикъ надолу, то видѣло, че подъ едно храстче нѣщо блести. Навело се. Намѣрило една малка, съвсемъ мѣничка качулка, отъ червена коприна, обшита наоколо съ дребни златни звѣнченца.

Засмѣлъ се Вили, като намѣрилъ качулчицата. Почналъ да си играе съ нея. Като си стисне прѣститѣ на пестникъ, на него едва се побирала качулката.

— Главата, която е носила тая качулка, ще да е като яйце, — казалъ Вили. — Дали не е на онова момченце-джудже, което ме срещна снощи? Не е чудно да е негова.

Надвечеръ Вили решилъ да се прибере по-рано. Подкаралъ говедата отъ бърдото надолу. Тѣкмо излѣзълъ на пѣтя, спрѣло го едно момиченце-джудже, не по-голѣмо отъ снощното момченце.

Поздравило го и го запитало, да не би да е намѣрилъ на бърдото неговата качулка.

— Да, намѣрихъ я, — отвърналъ Вили, — но тоя пѣтъ съмъ решилъ да не давамъ намѣреното на оновова, който го е изгубилъ. Тая хубава качулчица е тѣкмо като за куклата, съ която си играе момичето на моята кръстница. Въ недѣля ще имъ отида на гости и ще я подаря на момичето. Кръстницата ще ми даде захаросани бадеми и сладко млинче.

Но момиченцето почнало да се моли съ сълзи на очи на Вили да му върне качулчицата.

— Главата ми щѣше да изгори на слънцето днесъ, додето я дирѣхъ. Цѣлъ день съмъ се лутала. Върни ми я, а пѣкъ азъ ще те наградя, когато дойде време, тѣй както никой другъ не може.

Пастирчето дало на джуджето качулката и подкарало стадото къмъ село. И тоя пѣтъ се върнало късничко. Мащехата, разбира се, не пожалила ни гърба му, ни главата му: дето стигнѣла, тамъ удряла.

Вили хапналъ пакъ отъ студения булгуръ и се търкулналъ въ плѣвника да спи. Презъ нощта сънувалъ, че играе съ момиченцето-джудже. То било съ червената копринена качулчица, а той билъ облѣченъ въ нови дрехи. Дълго тичало пастирчето да гони момиченцето, което бѣгало не като за своя рѣстъ.

Сънътъ билъ много приятенъ, но се прекъсналъ на най-важното мѣсто. Чулъ се крѣсъкътъ на мащехата, която дошла да буди пастирчето.

Вили станалъ и подкаралъ стадото.

Тоя день той намѣрилъ на зеленото бърдо едно звънче — сребърно, много хубаво. Като зазвънѣлъ съ него, звънецътъ започналъ да издава толкова весели звукове, че всички говеда се насъбрали да слушатъ.

Когато слънцето климнало на западъ, Вили решилъ да прибере стадото.

— Нека поне тая вечеръ си отида по-рано, — казалъ той, — та да ме не гълчи мащехата.

Но говедата не били привикнали да ги прибиратъ толкова рано. Па и тревата на пасбището била вкусна и сочна. Напраздно пастирчето викало и мамило говедата: тѣ не искали да тръгнатъ.

Вили се сѣтилъ за звънчето. Извадилъ го отъ торбата и почналъ да дрѣнчи, па тръгналъ надолу, по бърдото. И ето, че всички говеда оставили пашата и се запжтили едно по едно по неговитѣ дири.

Малко подъ бърдото Вили срещналъ едно старче-джудже, не поголѣмо отъ момченцето и момиченцето, които билъ видѣлъ прежнитѣ вечери.

Старчето го поздравило и запитало, дали не е намѣрилъ сребърното му звънче нѣкъде въ тревата.

— Да, намѣрихъ го, — отговорилъ Вили.

— Моля ти се, дай ми го.

— Не, мили дѣдо, нѣма да ти го дамъ. То ще ми върши работа. Съ него ще си прибирамъ стадото. Па и не мога да разбера, какви хора сте вие: постоянно губите! Ето оня день намѣрихъ на едно момченце обувкитѣ, вчера — качулката на едно момиченце. А днесъ пъкъ — твоя звънецъ: не ми се ще да ти го дамъ. Азъ съмъ си го намѣрилъ: мой си е.

Старчето почнало още по-умилно да му се моли, но пастирчето не отстъпвало.

Най-сетне джуджето рекло:

— Недей мисли, че тоя звънецъ е кой знае какво нѣщо. Той върши работа само на мене. Ако ти трѣбва — да си прибиращъ съ него стадото, ще ти дамъ другъ, пакъ сребърень, дори още по-хубавъ.

— Покажи го, да го видя!

Старчето извадило едно звънче, малко по-голѣмо отъ първото, и го подало на Вили. Пастирчето зазвънтѣло съ него и за мигъ всички говеда се насъбрали наоколо.

— Добре, — казало пастирчето, — но само това не стига. Дай ми още нѣщо, па ще ти дамъ звънеца.

— Що друго да ти дамъ? Изкажи три желаня, и азъ ще ти помогна да се изпълнятъ.

— Три желаня ли? Добре. Искамъ да стана царь, да имамъ най-хубавия дворець на свѣта и най-хубавата мома да ми бжде царица.

— Ееее, приятелю, много искашъ, — рекло джуджето. — Лесно ли се става царь? Па и да станешъ царь, лесно ли се управлява царство? Помисли си, колко врагове иматъ царетѣ. Всѣки иска да имъ вземе престола. Па, освенъ това, войни, бунтове, възстания... Я избери нѣщо по-лесно!

Но Вили не знаелъ ни що е война, ни що е бунтъ, ни що е възстание. Той знаелъ, че нѣма нищо по-добро отъ това — да си царь.

— Не, — рекълъ. — Друго не ща. Ако ми не обещаешъ, че ще ме направишъ царь, нѣма да ти дамъ сребърното звънче.

— Добре, тогава, — казало старчето. Само върши всичко, каквото ти кажа. Тогава ще сполучишъ. Тази ноць, когато заспятъ всички въ селото, ще тръгнешъ на пжтъ. Ей по тоя пжтъ ще вървишъ. Все по него. Ще стигнешъ най-сетне до единъ голѣмъ, много голѣмъ и хубавъ царски дворець. Недей мисли, че щомъ стигнешъ тамъ, и веднага ще станешъ царь. Има да мине време. Ти си още малъкъ. Трѣбва да порастешъ, че тогава. Па и презъ много промежди ще минешъ, но азъ ще ти помогна. Взemi тая костена свирка. Ако ти се случи нѣщо лошо, изсвири съ нея веднѣжъ. Изпаднешъ ли отново въ нещастие, изсвири два пжти. Ако ли се случи да изпаднешъ и трети пжтъ въ беда, счупи свирката и азъ ще дойда да те избавя. Дай ми сега звънеца и тръгвай. На добъръ ти часъ.

Вили поблагодарилъ на старчето за двата подарѣка и подкаралъ стадото къмъ селото. Той си отишелъ въ кжщи по-късно отъ други пжтъ, понеже се разговарялъ дълго съ старото джудже. И мащехата го набила, както го не била била никога по-рано.

Но пастирчето понесло боя търпеливо.

— Нека ме бие. Утре вече нѣма да ме види, — си казало то.

Нахранило се набързо и легнало въ плѣвника. Дрѣмнало що дрѣмнало — събудило се. Слуша: по селото още лаятъ кучета, хора шетатъ и приказватъ. Рано е още. Задрѣмало пакъ. Отново се събудило. Чуло, какъ мащехата дои кравитѣ. Пакъ е рано. Заспало трети пжтъ. Когато се пробудило, цѣлото село било затихнало.

Вили станалъ и се промъкналъ въ кухнята. Взелъ единъ сомунъ хлѣбъ, турилъ го въ торбата си и тръгналъ, като погалилъ старото куче.

Излѣзълъ отъ селото. Вървѣлъ все по пжтя, що му посочилъ старецътъ. Съмнало се. Той продължавалъ да върви. Мислѣлъ си, че следъ малко ще стигне до двореца. Но той се все още не показвалъ: билъ въ друго царство.

Два пжти изгрѣло слънцето и два пжти залѣзло, а Вили все вървѣлъ и все не виждалъ дворецъ. Чакъ на третия день видѣлъ далечъ въ полето, при политѣ на една планина, високи и хубави сгради.

— Това ще е дворецътъ, — си казалъ. — Стигнахъ най-последно. Още единъ часъ пжтъ — и ето ме предъ двореца.

Но когато приближилъ, Вили разбралъ, че сградитѣ не сж никакъвъ дворецъ, а градъ. Голѣмъ и хубавъ градъ, какъвто пастирчето не било виждало още. Но, все пакъ, градъ, а не дворецъ.

Вили седналъ да си почине и да похапне. Хлѣбътъ му се свършилъ. Торбата му олекнала. Но едно го безпокоело: какво ще прави, ако стане нужда да върви още два-три дня?

Вечерята, обаче, Вили стигналъ до царския дворецъ. Обадилъ на стражитѣ, че е тръгналъ да търси работа. Тѣ го пратили въ готварницата.

— Каква работа можешъ да вършишъ? — го запиталъ главниятъ готвачъ, единъ дебелъ и засмѣнъ господинъ, съ чиста бѣла престилка и бѣла шапка.

— Само отъ едно разбирамъ — да паса говеда, — отвърналъ Вили.

— Какъ се казвашъ?

— Вили.

— Добре, Вили. Нашиятъ царъ има нужда отъ говедаръ, но той е много строгъ човѣкъ. Искане да се не губятъ говедата. Едно ако изгубишъ, ще те пребие.

— До сега не съмъ изгубвалъ, та се надѣвамъ и за напредъ да не губя.

На Вили дали да се нахрани и още на другия денъ царьтъ го назначилъ придворенъ говедарь. Съ помощьта на звънеца и вълшебната свирка, що билъ получилъ отъ старчето, той пазѣлъ говедата. Нито се изгубвали, нито вълци нападали. Макаръ че били близо хиляда, Вили ги прибиралъ всѣка вечеръ, безъ да изчезне едно.

Царьтъ билъ доволенъ и предоволенъ отъ новия говедарь. Той не намиралъ думи да го нахвали. Повишилъ му заплатата, а — освенъ това — отъ време на време му давалъ и голѣми подарьци.

Царьтъ ималъ дъщеря, една година по-малка отъ Вили. Една вечеръ, когато пастирьтъ каралъ говедата къмъ обора и имъ свирѣлъ, княгинята се показала на единъ прозорець и се спрѣла да послуша пѣсенята. Вили я видѣлъ, поклонилъ ѝ се и продължилъ да свири.

На другата вечеръ се случило сжщото. То се повторило още нѣколко вечери подъ редъ. Една сутринъ, когато Вили изкарвалъ говедата, княгинята дошла при него и донесла едно агънце, бѣло като снѣгъ.

— Татко ми го подари за именния ми денъ, — рекла. — Моля ти се, ако искашъ, вземи го да го пасешъ съ говедата. Както е самичко, отдѣлено отъ майка си, то цѣлъ денъ блѣе и не иска да яде нищо. Но, моля ти се, пази го отъ вълцитѣ. Добре го пази!

— Ще го пазя, разбира се, — казалъ Вили, като взелъ на ржце агнето и го понесълъ.

Като стигналъ на пасбището, той пусналъ агнето тамъ, дето имало най-крехка трева. Все около него се въртѣлъ, галѣлъ го, приказвалъ му, вземалъ го на ржце. Агънцето се привързало къмъ него. Не искало да се отдѣли отъ говедарчето.

Отъ тоя денъ Вили и княгинята се срѣщали често, току-речи всѣки денъ. Вечеръ, когато той докара говедата, тя слушала пѣсенята му и слизала да погали своето агънце и да му даде хлѣбъ съ малко соль. Па и сутринъ понѣкога излизала да си поприказва съ Вили, макаръ че ѝ не давали да става рано. Въ цѣлия дворець тя нѣмала другъ другарь.

Тѣй минали години.

Говедарьтъ и княгинята се сприятелили. Той билъ вече момъкъ — високъ напетъ и силенъ, а тя мома: хубава, каквато нѣмало друга, стройна, кротка и любезна. Тя не била горделива, макаръ че всички

приказвали за нейната хубост и славата ѝ се била разнесла не само по цѣлата страна, а и по околнитѣ царства.

Единъ день въ двореца пристигналь чудноватъ човѣкъ. Той се казалъ царь на нѣкакво далечно царство, дето никой не билъ отиваль и дори никой не билъ чуваль да има нѣкъде такава царство. Тоя мжжъ билъ високъ, цѣлъ исполинъ. Ималъ на челото си два рога, каквито сж овнешкитѣ. Очитѣ му били кървави, а ноктитѣ желѣзни. Дошелъ на единъ голѣмъ черенъ конь. Следъ него яздѣли десетъ души негови тѣлопазители, но не исполини, а мжже съ обикновень рѣсть.

Като влѣзълъ въ двореца, исполинътъ казалъ на царя:

— Научихъ се, че си ималъ дъщеря за женитба. Идвамъ за нея. Отъ моето царство нѣма по-силно. И отъ мене нѣма по-богатъ. Ще ми дадешъ дъщеря си, ако желашъ нейното добро и своето.

Тоя мжжъ се не харесаль на царя. Какъ ще даде едничкото си чедо на рогатъ мжжъ? Той е сжщински дяволъ! Не. Не може. И му отговорилъ:

— Момичето е още малко. Не сме и помисляли да го омжжваме. Следъ година-две ще видимъ. Сега е рано да приказваме.

Исполинътъ се обърналъ, безъ да каже дума на царя, тръгналъ си и — чакъ когато слѣзълъ въ двора, за да се качи на коня си, рекълъ на своитѣ тѣлопазители съ толкова високъ гласъ, че го чули всички въ двореца:

— Запомнете добре тоя дворець! Вѣрвамъ, че и тѣзи, които живѣятъ въ него, ще ме запомнятъ добре.

И, безъ дори да се сбогува съ царя, шибналь коня и се изгубилъ.

Единъ день княгинята изчезнала. Никой я не видѣлъ, кжде е отишла. Предполагали, че е излѣзла да си играе въ градината. Потърсили я тамъ. Нѣмало я. Нѣмало я никжде въ двореца. Навредъ я търсили, но я не намѣрили.

Всички се наскърбили: тѣ обичали княгинята и не можели да забравятъ нейнитѣ смѣхове и весели игри. Разпратени били хора да я търсатъ навсѣкжде изъ царството. Пратеницитѣ се върнали и съобщили, че не сж я намѣрили.

Тогава царътъ свикаль придворнитѣ и имъ казалъ:

— Изглежда, че оня царь отъ далечно царство, който искаше княгинята, я е отмъкналь. Знае ли нѣкой отъ васъ, кжде е неговото царство?

— Щомъ никой отъ васъ не знае, кжде да търсимъ княгинята, — казалъ царьтъ, — ще трѣбва да повикаме други да я потърсятъ.

И той обявилъ още сжщия день, че ще даде дъщеря си за жена на оногова, който я намѣри и доведе при него. Освенъ това ще му даде и половината отъ царството си.

Скоро надошли много рицари — все князе, царе и царски сродници — да заявятъ на нещастния царь, че тръгватъ да търсятъ дъщеря му. Тѣ били въоръжени блѣскаво. Всички били напети юнаци и водѣли подире си голѣма свита. Дълго време се не чуло за тѣхъ нищо. Върнали се малцина и всички заявили, че не сж могли да намѣрятъ княгинята.

Царьтъ се надѣвалъ, че нѣкой отъ останалитѣ рицари ще се върне и ще доведе дъщеря му. Но никой отъ тѣхъ не се върналъ.

Тогавя тежка скръбъ покрила, като черенъ облакъ двореца. Всички надежди угаснали. Никой не вѣрвалъ вече да се върне княгинята.

Презъ това време Вили, придворниятъ говедарь, продължавалъ да върши своята работа. Но като изкара говедата, той се спиралъ — да погледне отъ високата поляна къмъ двореца — тъкмо къмъ оня прозорець, предъ който обичала преди време да застава княгинята и да слуша неговата пѣсень. Тамъ се не показвалъ вече никой. Завеситѣ били спуснати.

И Вили си казвалъ:

— Онова старче ми обеща, че ще ми помогне да стана царь и да се оженя за най-хубавата мома на свѣта. По-хубава отъ нашата княгиня азъ не знамъ да има. За нея искамъ да се оженя. Но кжде и какъ да я намѣря?

Тѣй си казвалъ той и все се надявалъ, че джуджето ще дойде отъ невидѣлица да му помогне. Но то не идвало. И говедарьтъ решилъ, че го е излъгало.

Единъ день, обаче, както стоелъ на поляната, Вили видѣлъ, че изъ земята излиза старчето, застава срещу него и му казва:

— Ако тръгнешъ право къмъ северь, ще я намѣришъ. Натамъ тръгни: къмъ северь, право къмъ северь!

Веднага следъ това джуджето изчезнало и Вили незнаелъ, дали да повѣрва на очитѣ си. Може, най-сетне, тѣй да му се е сторило.

Вечерята той поискалъ да се яви предъ царя. Казалъ за това на главния готвачъ. Она му рекълъ:

— Защо ти трѣбва да безпокоишь царя? Ако искашь да ти се уголѣми заплатата, азъ ще отида при царя и ще му кажа. Ти заслужавашъ наистина по-голѣма заплата, понеже си работливъ и вѣренъ човѣкъ. Самъ азъ ще настоя и царьтъ ще ме послуша: сигуренъ съмъ.

— Не, — казалъ Вили, — азъ искамъ да поговоря съ него по друга работа.

— По каква?

— Искамъ да ми позволи да трѣгна да търся нашата княгиня.

Готвачьтъ се изсмѣлъ.

— Приятелю, — казалъ — това не е говедарска работа. Я си гледай стадото. Не видѣ ли, колко юнаци се погубиха?

Но Вили настоялъ. Отвели го при царя.

— Какво има? — запиталъ господарьтъ.

— Толкова години ти служи, царю честити, вѣрно и почтено. Ти си билъ къмъ мене винаги много добъръ. Искамъ да ти се отплатя за добрината. Дай ми отпускъ да трѣгна да търся княгинята.

Царьтъ се не изсмѣлъ на говедаря, но казалъ на околнитѣ:

— Жалко е, че тоя момъкъ си е изгубилъ ума. Що е станало съ него? Вижте нѣкакъ да му се помогне.

— Не, царю честити, — рекълъ Вили. — Азъ не съмъ лудъ. Но азъ може да полудѣя, ако ми не позволишь да потърся княгинята. Азъ я обичамъ толкова, колкото и ти, колкото и всички други тукъ.

— Добре, — казалъ царьтъ. — Ако е за позволение, давамъ ти го. Но кажи ми по-напредъ, кжде мислишь да я търсишь. Толкова рицари — все князе и царе — загинаха за дъщеря ми, та жалъ ми става за тѣхъ. Никой я не намѣри. Ти ли, който дори не си се училъ да въртишь оржие, а знаешъ само да пасешъ говеда, ще я намѣришь? Та може да я е отвлѣкълъ нѣкой змей! Какъ ще се боришь съ него, за да я освободишь? Може пъкъ да я е открадналъ рогатиятъ исполинъ. Надявашъ ли се да го надвиешъ?

— Ехъ, ако загина, царю честити, поне ти не ще изгубишь нищо.

— Не, не. Азъ ще изгубя добрия си говедарь, а добъръ говедарь се намира толкова мжно, колкото и добъръ държавенъ съветникъ.

— Царю честити, — настояль Вили, — азъ съмъ решилъ да тръгна, — па каквото ще да стане.

Царьтъ отстъпилъ. Той позволиль на пастира да замине и заповѣдалъ да му дадатъ конь и оржие. Но Вили нито взель оржието, нито яхналь коня. Той се задоволиль само съ това — да си вземе храна за по пжтя.

Тръгналь. Вървѣль все къмъ северъ, както му било казало джуджето. Много дни подъ редъ пжтуваль. Миналь полета, гори, планини, бърда, рѣки. За да провѣри, дали не е тръгналь въ друга посока, всѣки день се спираль на пладне, когато сѣнкитѣ сж най-кжси. Обръщаль се съ грѣбъ къмъ слънцето и тръгваль право натамъ, накждето сочала сѣнката му, като запомняль точно посоката.

Най-после стигналь до едно голѣмо езеро. Вървѣль до езерото имало островъ, а на него се издигаль високъ замъкъ. До замъка не можело да се отиде, тѣй като нѣмало лодка. Но Вили почналь да обикаля по брѣга, за да разгледа замъка отъ вси страни. Замъкътъ билъ заобиколенъ отъ дървета; виждали се само горнитѣ му катове. Дълго вървѣль Вили, докле стигне до оная часть на езерото, дето замъкътъ билъ най-близо до брѣга.

Тамъ се спрѣль. И ето, че отъ единъ прозорець на най-горния катъ се показала хубава руса девойка и почнала да му маха съ пѣстра копринена кърпа. Вили позналь царската дъщеря. Позналь и кърпата ѝ: съ нея се пребраждаа тя, когато излизала на бързо да погали агънцето си.

Сърдцето на момъка затупкало отъ радостъ. Но какъ да мине презъ езерото, та да отиде въ замъка? Дошло му на умъ да повика на помощъ едно отъ джуджетата. Извадилъ Вили костената свирка и засвирилъ съ нея. Дошло онова момченце, на което билъ намѣрилъ обувкитѣ.

— Добъръ вечеръ, говедарю. Защо ме викашъ? Съ какво мога да ти помогна?

— Иска ми се, момченце, да мина презъ това езеро на острова, дето е замъкътъ. Можешъ ли ми помогна?

— Мога, мога. Ще се превърна на орелъ и ти ще ми се качишъ на гърба, да те пренеса отвждъ.

Въ мигъ джуджето се преобразило на орелъ. Вили го яхналь и следъ малко се намѣрилъ на острова. Влѣзълъ въ замъка и по

миризмата позналъ, кжде е кухнята. Отишелъ при готвача и го помолилъ да му даде нѣкаква работа.

— Работа ще се намѣри, — казалъ готвачътъ, — но най-напредъ кажи, отъ каква работа разбирашъ.

— Говеда паса.

— Добре. Тъкмо сега ни трѣбва говедаръ. Предишниятъ изгуби една крава и нашиятъ господаръ, царътъ-исполинь, заповѣда да му отсѣкатъ главата. И съ тебе ще стане сжщото, ако изчезне нѣкое говедо.

— Нищо. Съгласенъ съмъ. Ще бжда внимателенъ. Азъ съмъ още отъ момче говедаръ, та съмъ свикналъ съ тоя занаятъ.

На другата заранъ Вили изкаралъ говедата на паша. Островътъ билъ голѣмъ, пасбища имало много. Говедарътъ извадилъ свирката си и засвирилъ. А отъ време на време издрънквалъ и съ звънеца, що му било дало джуджето. Говедата се навъртвали все около него.

Когато докаралъ вечеръта говедата, княгинята стоела задъ прозореца и го гледала; но тоя пжтъ му не направила никакъвъ знакъ, защото великанътъ билъ на двора и броелъ говедата, както минавали, едно по едно, къмъ обора.

— Само да си ималъ късметъ да изгубишъ нѣкое говедо, веднага ще те заколя! — викналъ той на Вили и продължавалъ да брой.

Оказало се, говедата сж всички.

— Добъръ пастиръ си ти, — казалъ тогава исполинътъ. — Азъ съмъ строгъ, но обичамъ ония, които си гледатъ добре работата. Ще ти дамъ голѣма заплата, за да останешъ при мене за винаги. Надявамъ се, че ще бждешъ все така внимателенъ.

Като рекълъ това, той потупалъ пастира по рамото и заповѣдалъ да го нагостятъ добре. После отишълъ на брѣга, качилъ се на своя вълшебенъ корабъ, който плувалъ, накждето му каже човѣкъ, и обиколилъ нѣколко острова. Тѣй правѣлъ той всѣка вечеръ и всички риби, които живѣли въ езерото, се издигали надъ водата, щомъ корабътъ мине край тѣхъ, да се поклонятъ на царя.

Въ това време княгинята запѣла отъ прозореца пѣсенъта, съ която казвала на Вили — когато настжпи полунощъ, да отиде при нея, за да я освободи.

Говедарътъ разбралъ, що му се казва, но се престорилъ, че не чува пѣсенъта. Отишелъ въ кжщичката до обора, дето му било

отредено да живѣе, и си легналъ да спи.

Спалъ той до срѣднощъ.

По срѣднощъ се събудилъ. Всички спѣли, не се чувалъ никакъвъ шумъ, нито въ двореца, нито въ околнитѣ сгради. Момъкътъ знаелъ, че царьтъ-исполинъ е назначилъ стражи да пазятъ княгинята. Какъ ще се добере до стаята ѝ и какъ ще влѣзе?

Решилъ да се обърне и тоя пжтъ за помощъ къмъ джуджетата. Извадилъ костената свирка и свирналъ два пжти. Дошло момиченцето.

— Добъръ вечеръ, — рекло. — Съ какво мога да ти помогна?

— Желалъ бихъ да отида въ стаята на княгинята и да избавя своята другарка отъ робство.

— Добре. Тръгни следъ мене, ала мълчи: не казвай ни дума, защото иначе си загубенъ!

Джуджето вървѣло напредъ, а момъкътъ — следъ него. Стигнали до замъка. Тежката желѣзна врата се сама отключила и разтворила предъ тѣхъ. Влѣзли. Разтворила се и вратата, що водѣла къмъ стълбата! Момичето-джудже и Вили минавали отъ катъ на катъ.

Всички врати се отваряли широко предъ тѣхъ. Стигнали до стаята на княгинята. Тамъ стоели дванадесетъ души стражи, цѣли въоржжени. Щомъ джуджето се приближило до тѣхъ, тѣ попадали на пода като мъртви.

Влѣзли въ стаята. Княгинята била окована съ златни вериги. Можела да се движи по стаята, но не и да излиза отъ нея.

Момичето-джудже духнало върху веригитѣ и тѣ се разпаднали, сякашъ сж отъ паяжина. Следъ това троицата излѣзли отъ замъка и се запжтили къмъ брѣга на езерото.

Джуджето казало на княгинята и говедаря:

— Добре запомнете, що ще ви кажа! Следъ малко азъ ще се превърна на голѣма щука и вие ще ме яхнете — да ви пренеса на другия брѣгъ. Отъ тамъ ще ви отнеса въ царството, отдето сте дошли, като се преобразя на орлица. Но, каквото и да ви се случи, не бива да се плашите. Ако нѣкой отъ васъ издаде викъ, ще ви се случи нещастие.

И наистина, момичето скочило въ водата и въ мигъ се превърнало на щука — толкова голѣма, че не двама, а и четирима души биха могли да ѝ се яхнатъ на гърба. Вили ѝ княгинята ѝ се качили и тя заплувала.

Но въ това време стражитѣ, които били премръли, се съживили и, като си спомнили, че единъ момъкъ и едно момиче сж минали край тѣхъ, за да отидатъ при царкинята, надали викъ.

Събудиль се исполинътъ и се научиль отъ тѣхъ за станалото. Погледналь презъ прозореца и видѣль голѣмата щука, че плува по езерото, а на гърба ѝ седятъ говедарътъ и княгинята.

— Ей сега ще ви дамъ да ме разберете! — кимналь той.

Въ мигъ исполинътъ магьосникъ се преобразиль на орелъ и полетѣль надъ езерото. Момъкътъ и момата го видѣли и се уплашили. Щуката сжщо го усѣтила, че лети къмъ тѣхъ. Тя се гурнала дълбоко подъ водата, дето повлѣкла и ония, които я били яхнали.

Княгинята се уплашила — да не би да се удави. Тя надала викъ — колкото ѝ сила държи. Щомъ се чуль тоя викъ, щуката се изгубила — сякашъ се разтопила въ вълнитѣ на езерото.

Орелътъ сграбчилъ момъка и момата въ ноктитѣ си и ги отнесълъ въ замъка.

Тамъ той приель отново прежния си видъ. На стражитѣ било заповѣдано да затворятъ говедаря въ една подземна тъмнична килия, тѣсна и влажна. Що се отнася до княгинята, нея заключили отново въ сжщата стая, дето била затворена по-рано, ала тоя пжть исполинътъ назначиль да я пазятъ не дванадесетъ, а тридесетъ стражи.

Вили лежалъ въ тъмницата и се ядосвалъ, че не е успѣль да отърве царската дъщеря. Той знаель сигурно, че исполинътъ ще го накаже съ смъртъ. Що да стори?

Добре, че свирката била въ джеба му. Той я извадилъ. Свирналь веднѣжъ. Никой не дошелъ. А Вили се надявалъ да се яви момчето джудже. Свирналь втори пжть, но и тогава не се явилъ никой.

— Ще счупя свирката — си казалъ той. — Нали тѣй ми поржча старчето да направя, когато изпадна въ голѣмо нещастие? Отъ това по-голѣмо — кжде?

И той счупиль костената свирка.

Въ сжщия мигъ се явило старчето и го запитало, що желае.

— Какво друго ще желая, освенъ да изпълнишь своитѣ обещания? — отвърналь Вили. — Ако си спомняшь, ти ми обеща, че ще имамъ голѣмъ царски дворець, ще стана царъ и ще се ожена за най-хубавата мома на свѣта. Ни едно отъ тия три обещания ти не си изпълнилъ до сега. Напротивъ, толкова години все говеда пасохъ, а

напоследък — както ме виждаш — лежа и въ тъмница. Не е ли време да изпълниш обещанията си?

— Добре, — казал старецът. — Ще ги изпълня. — Тръгни съ мене!

Вратата на тъмницата се отворила. Старецът и Вили излѣзли. По единъ подземенъ коридоръ тѣ стигнали до първия катъ на замъка. Всички врати се разтваряли предъ тѣхъ. Минали презъ богато наредени и украсени покои, докле стигнатъ до една голѣма стая, която служела за съкровищница на исполина. После влѣзли отъ нея въ друга, още по-голѣма, дето били наредени оржжията на царя-магьосникъ.

Тамъ имало броня, мечове, шлемове и щитове, все позлатени и украсени съ скъпоценни камъни. Къмъ тѣхъ старчето дори и не погледнало. То отишло въ дъното на стаята и отворило единъ желѣзенъ ковчегъ, отъ който извадило стари оржжия и броня. Тѣ били отъ желѣзо, но толкова вехти, че на много мѣста били вече ръждясали.

Като ги извадилъ, старецътъ запалилъ огънь и казалъ на Вили:

— Съблѣчи си дрехитѣ и ги изгори, па облѣчи тая броня и се въоржжи съ това оржжие.

Когато това станало, старчето казало на Вили:

— Бронята що носишъ, и оржжието, съ което си въоржженъ, сж най-здравитѣ на свѣта. Додето си въ тѣхъ, ти си непобедимъ. Никакво оржжие не може да те нарани, камо ли да те убие. Сега ще се върнешъ въ тъмницата и ще чакашъ да дойде часътъ, когато ще се изпълнятъ едно по едно тритѣ обещания, що ти дадохъ.

Следъ тия думи старчето отвело момъка отново въ тъмничната килия и се изгубило.

Съмнало се. За да се избѣгнатъ всѣкакви по-нататъшни опити за отвличане на княгинята, великанътъ решилъ да се ожени за нея. Той разпратилъ хора да поканятъ всичкитѣ му роднини и приятели на сватба. Въ сжщото време заповѣдалъ на своитѣ готвачи да сготвятъ за сватбаритѣ вкусни госби, а на ония, които работѣли въ избитѣ — да наточатъ отъ най-старитѣ вина. Поржчалъ и на придворнитѣ музиканти да се приготвятъ, за да свирятъ на сватбата.

Въ стаята на царкинята надошли шивачки и шивачи да ѝ взематъ мѣрка за вѣнчални дрехи. Други придворни жени почнали да ѝ избиратъ накити: гривни, пръстени, огърлици, корона. Най-сетне я облѣкли, както прилѣга на булка царица. Но тя не била доволна отъ тия

приготовления. Презъ цѣлото време плачела. Както и да я утешавали придворнитѣ жени, тя не можела да се утеша.

Вечерта засвирили музикитѣ, и сватбаритѣ почнали да пристигатъ на пѣстри кораби. Всичко било готово. Царьтъ заповѣдалъ на двама джелати да отидатъ въ тъмницата и да изведатъ затворника, да го докаратъ при него и да го обезглавятъ предъ всички.

Но, като отишли въ подземната килия, не намѣрили говедаря. Тамъ стоялъ рицаръ, облѣченъ въ броня и въоръженъ. Върнали се, та казали на исполина за това.

— Който и да е той — рекълъ имъ царьтъ, — ще го доведете!

— Но какъ да го доведемъ? Ние сме само двама, а той е добре въоръженъ.

— Тогава да отидатъ четирима. Четиридесетъ души дори нека да отидатъ, но азъ искамъ да ми се доведе тоя рицаръ — да го видя, кой и какъвъ е!

Тръгнали четиридесетъ стражи, добре въоръжени, къмъ тъмницата. Тѣ казали на Вили, че царьтъ го зове при себе си. Момъкътъ се не уплашилъ отъ тѣхъ. Тръгналъ подире имъ, защото и неговото намѣрение било да се срещне съ исполина, лице съ лице.

Като отишелъ въ празнично наредения чертогъ, изпълненъ съ гости, Вили се изправилъ предъ исполина и го запиталъ, що иска отъ него.

— Нищо не искамъ, — рекълъ магъосникътъ. — Ти ще бждешъ наказанъ съ смъртъ, — затова, че се опита да откраднешъ моята годеница.

— А ти не заслужавашъ ли смъртъ поради това, че я открадна отъ баща й?

— Добре тогава. Ще се биемъ на двубой. Който победи негова ще бжде момата.

И, като се обърналъ къмъ своя оръженосецъ, царьтъ му заповѣдалъ да отиде и му донесе онова старо оръжие, което прави човѣка непобедимъ.

Оръженосецътъ отишелъ въ онази стая, дето се пазѣли оръжията на исполина. Той отключилъ ковчега. Въ него имало друго желѣзно въоръжение, което старчето било сложило, следъ като извадило онова, що дало на момъка. Взелъ го оръженосецътъ и го

отнесъл на господаря си. Великанът облъкъл бронята, запасал си меча, сложил си на главата шлема и взел щита, па рекъл на момъка:

— Хайде сега, да си премърим силитъ. Нападай!

Очитъ на исполина свѣтѣли отъ яростъ. Но Вили се не уплашилъ. Той изтеглил своя мечъ. А мечътъ билъ такъвъ, че — щомъ се извади отъ ножницата — пламвалъ. Дълги огнени струи полетѣли отъ него къмъ исполина.

— Стой! — рекълъ магъосникътъ. — Тукъ трѣбва да има измама.

И, като се обърналъ къмъ своя орженосецъ, рекълъ му:

— Виждамъ въ ржката на своя противникъ сжщия мечъ, който ти поржчахъ да ми донесешъ. И бронята му е сжщата, и щитътъ, и шлемътъ. Да не би да си сбъркалъ?

— Не съмъ, господарю. Това въоръжение извадихъ отъ ковчега, който бѣше заключенъ и ключа пазѣше ти. Нали ми го даде преди малко?

— Добре. Тогава да се биемъ.

И той изтеглил меча си, но отъ него не излѣзли пламъци. Напротивъ, мечътъ се оказалъ рждясалъ. Исполинътъ се уплашилъ и пребледнѣлъ.

Въ това време, безъ да чака повече, Вили се хвърлил къмъ исполина и го ударилъ съ меча си толкова силно, че му отсѣкалъ главата.

Сватбаритъ се ужасили. Всѣки побѣгналъ — кждето му видятъ очитъ. Вили хваналъ подъ ржка княгинята и я извелъ отъ омагъосания дворецъ.

Когато стигнали до брѣга на езерото, тамъ ги чакалъ огроменъ лебедъ, който ги поканилъ да се качатъ на гърба му, за да ги пренесе отвждъ. Тоя лебедъ не билъ нѣкой другъ, а самиятъ старецъ, комуто Вили билъ върналъ преди години звънеца.

Като минали на другия брѣгъ, лебедътъ полетѣлъ и понесълъ момъка и момата право къмъ онова царство, отдето били дошли.

Съ каква почуда видѣли царътъ и царицата голѣмия лебедъ, че лети къмъ двореца и кацва на площадката, предъ стълбата! И каква радостъ изпълнила сърдцата имъ, като разбрали, че двамата, които носи тоя лебедъ, сж дъщеря имъ и говедарътъ.

Царътъ се разпоредилъ да направятъ приготовления за разкошна сватба. Вили се вѣнчалъ за княгинята и заживѣлъ съ нея въ двореца, но

— разбира се — не пасълъ вече говедата на своя тъсть.

Дълги години преживѣли тѣ двама въ доволство и щастие. Народили имъ се синове, внуци и превнуци.

Ония, които сж ходили въ това далечно царство, казватъ, че въ тамошния дворецъ се още пазѣла счупената костена свирка и звънецътъ, що дало старчето на Вили. Но азъ не съмъ ходилъ тамъ и не съмъ ги виждалъ.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.